Inleiding

In onderstaand schema wordt van alle activiteiten die voortvloeien uit het Actieplan Rekenschap aangegeven wat de huidige stand van zaken is. Het schema bestaat uit twee delen: deel A omvat de activiteiten uit het Actieplan Rekenschap, waarbij de tweedeling is gehanteerd op basis waarvan het actieplan is opgebouwd. Voor alle maatregelen in dit deel die niet specifiek voor HBO, WO of BVE zijn geldt dat deze ook voor de directies PO, VO, OWB en de Cultuurdirecties worden uitgevoerd. Deel B geeft aan welke overige activiteiten er worden uitgevoerd ter verbetering van de bestuurscultuur die gerelateerd zijn aan het Actieplan Rekenschap.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel I Opzet en uitvoering Vervolgonderzoek Rekenschap			
1. Vervolg-onderzoek Rekenschap	Vaststellen bij alle onderwijsinstellingen in het BVE, HBO en WO of, en zo ja in welke mate, onterecht overheidssubsidie is verkregen.	De Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap heeft op 10 december 2004 een voortgangsrapportage uitgebracht over de uitvoering van het vervolgonderzoek bij de 7 instellingen waarover in het rapport “Eerlijk delen” van 1 april 2004 nog geen eindrapportage was uitgebracht. Deze rapportage is op 10 december door de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer aangeboden (TK 2004-2005, 28 248, nr. 70). De Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap zal naar verwachting in de loop van april 2005 het vervolgonderzoek afronden en het eindrapport uitbrengen.	April 2005.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
2. Periodiek onderzoek in het kader van toezicht	Structureel periodiek onderzoek door de Auditdienst bij instellingen om het toezicht van het ministerie te versterken.	Op basis van het rapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap van 1 april 2004 is vastgesteld welke bekostigingsaspecten in het periodiek onderzoek aan de orde moeten komen. Deze aspecten zijn inmiddels vastgesteld in het regie overleg toezichthouders. Bij het onderzoek zal met name aandacht besteed worden aan die aspecten die op dit moment als mogelijk kwetsbaar worden beschouwd vanuit het oogpunt van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet- en regelgeving, te weten: het bekostigen van buitenlandse studenten, het uitbesteden van delen van opleidingen en het investeren van publieke middelen in private activiteiten. In augustus 2004 is de AD gestart met een onderzoek naar de omgang met betrekking tot deze aspecten door de hogescholen in de periode 2003/2004. De rode casuïstiek van de Commissie Schutte is in dit onderzoek toegevoegd aan het wettelijk kader. Eind 2004 is de AD gestart met het reviewbeleid op de instellingsaccountants in de BVE-sector. In januari 2005 heeft de directie BVE de AD gevraagd om als thema-onderzoek in het voorjaar van 2005 in de BVE-sector te starten met de uitbesteding van reguliere activiteiten en de publiek-private samenwerking. Beide thema's maken onderdeel uit van de notitie Helderheid.	Voorjaar 2005.
3. Herziening bekostigings-stelsel Hoger Onderwijs	Ontwikkeling van een bekostigingsstelsel voor het HO dat rekening houdt met de invoering van de BaMa-structuur, dat uitvoerbaar en handhaafbaar is, minder gevoelig is voor Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O), en rekening houdt met flexibel studiegedrag en internationalisering.	In het concept HOOP 2004, dat op 23 januari 2004 naar de Tweede Kamer is gestuurd, zijn de uitgangspunten voor een nieuwe geïnte-greerde bekostigingssystematiek voor het hoger onderwijs en voor de studiefinanciering geformuleerd. Wat betreft de universitaire bekostiging heeft dit alleen betrekking op het onderwijsdeel. Het doel is om een geïntegreerd bekostigingsmodel voor het hbo en wo per 2006 in werking te laten treden. Voor de vormgeving van het bekostigingsmodel Hoger Onderwijs is op basis van de geformuleerde uitgangspunten verkend in hoeverre gerichtheid op de vraag van studenten en afnemend veld in de systematiek vorm kan krijgen. Met behulp van deze verkenning is medio 2004 een definitieve keuze gemaakt voor de inrichting van het nieuwe model. In de Rijksbegroting OCW 2005, die op 21 september aan de	De streefdatum voor invoering van het nieuwe bekostigings-model voor het HO is 1 januari 2007.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		Tweede Kamer is aangeboden zijn de contouren van het nieuwe bekostigingsmodel vastgelegd. Het nieuwe bekostigingsmodel is in 2004 ook beoordeeld op administratieve lasten voor instellingen en haalbaarheid van de uitvoering. Op 29 oktober 2004 is een beleidsbrief over de financiering in het hoger onderwijs aan de Tweede Kamer gezonden. In het voorjaar van 2005 zal vervolgens een herzien bekostigingsbesluit WHW aan de Tweede Kamer worden gestuurd. Voor het BVE geldt dat het bekostigingsmodel van de BVE-sector in het najaar van 2004, conform de toezegging in 1998 aan Kamer, zou worden geëvalueerd. Deze evaluatie is nog niet afgerond. Rekenschap is hierin een van de onderwerpen. Op BVE-terrein zijn bovendien diverse wetsvoorstellen in ontwikkeling die van invloed zijn op de rekenschapsvragen zoals die in het eindrapport van de Commissie Schutte en het zelfreinigend onderzoek zijn geconstateerd. Concreet gaat het om een voorstel tot wetswijziging m.b.t. de 300 urennorm en vereenvoudiging van de Les- en cursusgeldwet. Daarnaast is op 2 september 2004 de Regeling subsidiëring proeftuinen herontwerp beroepsonderwijs studiejaar 2004-2005 vastgesteld en gepubliceerd in het Gele katern, nr. 14 van 15 september 2004. Doelstelling van de regeling is om te komen tot proeftuinen in het kader van de vereenvoudiging van de kwalificatiestructuur alsmede verbrede assistentenopleidingen. Hierdoor kan een bijdrage worden geleverd aan de oplossing van de problematiek aan de onderkant van het MBO bestel en aan de zogenoemde "pasvormconstructies".	Verzending concept bekostigingsbesluit WHW aan Tweede Kamer: voorjaar 2005. Realisatie evaluatie: voorjaar 2005. Aanbieding wetswijziging 300 urennorm en Vereenvoudiging van de Les- en cursusgeldwet: voorjaar 2005. Afgerond: dit punt zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
4. Periodieke herziening bekostigings-stelsels door middel van bekostigings-overleg	Per onderwijssector zal periodiek tussen het ministerie, de instellingen en de brancheorganisaties een bekostigingsoverleg worden gehouden. In dat overleg zullen alle signalen met betrekking tot onduidelijkheden in de regelgeving en de toepassing ervan aan bod komen. De uitkomst van dit proces moet zijn een eenduidige uitleg van alle bekostigingsregels.	In augustus en september 2003 zijn in de sectoren HBO, WO en BVE de eerste bekostigingsoverleggen gevoerd. De staatssecretaris heeft de oranje/rode casus uit het zelfreinigend onderzoek themagewijs van normatieve uitspraken voorzien met het doel dat in de toekomst de bekostigingsregels eenduidig worden uitgelegd en toegepast. In een technisch overleg met vertegenwoordigers van instellingen, de BVE raad, de HBO raad en de VSNU is daarover gesproken en zijn deze uitspraken getoetst op uitvoerbaarheid en op ongewenste neveneffecten. In een aantal gevallen heeft dit geleid tot bijstelling van de uitspraken. Vervolgens is in een bestuurlijk overleg met HBO-raad, VSNU en BVE-raad afgesproken dat deze uitspraken leidend zijn voor de uitleg van de huidige bekostigingsregels in de toekomst. De uitspraken zijn opgenomen in de notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs en in de notitie Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en de volwasseneneductie. Deze notities zijn respectievelijk eind augustus en medio september verzonden aan alle instellingen. Eind september 2003 zijn de notities Helderheid als bijlage bij de Nota naar aanleiding van het Verslag bij het wetsvoorstel Korte Klap aan de Tweede Kamer verstuurd [TK 2003-2004, 28817 nr. 5]. Het 2e bekostigingsoverleg met de sectoren BVE, HBO en WO heeft in de zomer van 2004 plaatsgevonden. Voor het HBO en WO (=HO) op 6 juli 2004, voor het BVE op 1 juli 2004 . Daarbij zijn de uitkomsten van het eindrapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap betrokken. Dit heeft voor het HO geleid tot de notitie Aanvulling op Helderheid, die op 31 augustus 2004 aan de instellingen is gezonden. Op deze notitie is inmiddels een aanvulling voorzien die in het voorjaar van 2005 zal worden gepubliceerd in het Gele Katern. Voor het BVE is de nieuwe notitie Helderheid op 28 september aan de instellingen gezonden. Hiervan is mededeling gedaan in het Gele Katern. In navolging van het overleg dat in de sectoren HO en BVE is ingevoerd heeft op 7 oktober 2004 ook in de sectoren PO en VO een	Het 3e bekostigingsoverleg met de sectoren BVE, HBO en WO zal voor de zomer van 2005 plaatsvinden. Publicatie Aanvulling op Helderheid: zomer 2005. Afgerond. Dit punt zal niet meer worden opgenomen in de

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		voor deze sectoren passend bekostigingsoverleg plaatsgevonden. Verheldering van regelgeving zal vooral een preventieve werking hebben. Voor verheldering van regelgeving zal, afhankelijk van het onderwerp, gebruik gemaakt worden van brochures of mondelinge verheldering. Voor de mondelinge verheldering is aangehaakt bij het bestaande bestuurlijk overleg in de sectoren PO en VO. Het speciaal op de verheldering van de bekostiging in het PO en VO gerichte bestuurlijke overleg wordt 2x per jaar gehouden. Voor de sector VO is voorts een agenda voor het ROT opgesteld, op basis van inzichten van de toezichthouders (Inspectie, AD en Cfi) en de signalen uit het veld. De verschillende onderwerpen van deze agenda behoeven ieder hun eigen aanpak en een daarop toegesneden vorm van overleg met het veld. De onderwerpen worden besproken in het ROT.	volgende voortgangsrapportage.
5. Transparantie in ontwikkelingen in instellings-bekostiging	Benutten van evaluatie en monitoringsinstrumenten en instellingen zo transparantie laten verschaffen in ontwikkelingen die van invloed zijn op bekostiging.	Naar aanleiding van de bekostigingsoverleggen met het WO, HBO en BVE veld in augustus 2003 is in de daaruit voortgekomen notities "Helderheid in de bekostiging van het Hoger Onderwijs" en "Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie" een aantal uitspraken gedaan die tot doel hebben de interpretatie van de bekostigingsregelgeving te verhelderen. Op basis van de notities 'Helderheid in de bekostiging van het HO" en "Helderheid in de bekostiging van het BVE", die op 30 september 2003 als bijlage bij de nota naar aanleiding van het verslag van het wetsvoorstel "Korte Klap" (TK 2003-2004 28 817, nr. 9) aan uw Kamer zijn gestuurd, zijn de richtlijnen voor de jaarverslaggeving van HO en BVE aangepast. Op basis van die aanpassing dient de instelling zich onder meer te verantwoorden over uitbesteding van onderwijs, investeringen van publieke middelen in private activiteiten, uitwisselingsovereenkomsten met zowel Nederlandse als buitenlandse studenten en maatwerktrajecten. Voor de BVE-sector is dit gerealiseerd door middel van een in januari 2004 aan alle instellingen verzonden brief waarin de instellingen op de hoogte zijn gebracht van de wijzigingen. In de BVE-sector is in de regeling verwezen naar een model jaarverslag, waardoor slechts het model hoeft te worden aangepast en niet de regeling zelf. Voor de HBO en WO sector was wel een wijziging van de richtlijn	

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		jaarverslaggeving noodzakelijk. Naar aanleiding van opmerkingen van de VSNU, waar de HBO-raad zich bij heeft aangesloten, is de richtlijn voor de HO sector op enkele technische onderdelen aangepast. Hierdoor was afronding in 2003 niet meer haalbaar. De richtlijn is op 31 maart 2004 gepubliceerd (Gele Katern 2004 nr. 6) en is van toepassing op de jaarverslaglegging over het jaar 2004. Ook de notitie Aanvulling op Helderheid, die op 31 augustus 2004 aan de HO-instellingen is gezonden leidt tot een wijziging van de richtlijn jaarverslaglegging. De voorgenomen wijziging is voor afstemming aan de HBO-raad en de VSNU gezonden. De wijziging van de richtlijn voor de jaarverslaglegging HO is gepubliceerd in het Gele Katern 2005, nr. 1 d.d. 26 januari 2005. Ook wordt een wijziging van de richtlijn jaarverslaglegging voor het BVE naar aanleiding van de notitie Aanvulling op Helderheid voorbereid.	Afgerond. Dit punt zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage. Vaststelling wijziging richtlijn voor de jaarverslaglegging BVE: maart 2005.
6. Ontwikkelen van normatief beoordelings-kader	Helderheid verschaffen over de interpretatie en handhaving van de bekostigingsregelgeving.	Tijdens het bekostigingsoverleg met de instellingen en branche organisaties uit de sectoren HO en BVE zijn door de Staatssecretaris uitspraken gedaan betreffende de voorwaarden waaronder bepaalde bekostigingsregels van toepassing zijn. Deze zijn neergelegd in de notities Helderheid in de bekostiging van het HO en BVE en in september 2003 naar de instellingen gestuurd. Deze notities zijn tevens in september bij de Nota naar aanleiding van het Verslag bij het Wetsvoorstel Korte Klap naar de Tweede Kamer verstuurd [TK 2003-2004, 28817 nr. 5]. Het beoordelingskader verschaft helderheid vanaf 1 september 2003. Nieuwe signalen van onhelderheid in de regelgeving worden in de richting van de vragensteller zo spoedig mogelijk beantwoord en worden voorts meegenomen in de eerstvolgende periodieke bekostigingsoverleggen voor het HO en BVE die in juni 2004 zijn gehouden. Dit heeft geleid tot nieuwe richtinggevende uitspraken. Voor de actuele stand van zaken wordt kortheidshalve verwezen naar het hierover vermelde bij onderdeel I, onder punt 5 van deze voortgangsrapportage.	Afgerond. Dit punt zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
7. Reageren op signalen van mogelijk ontoelaatbaar handelen	Zorgvuldige afhandeling van signalen. De signalen dienen door de juiste instantie beoordeeld te worden, evt. gevolgd door verheldering van de regels of opleggen van een sanctie.	Na het opzetten van een sluitende registratie en afhandelingprocedure van klokkenluiderssignalen is een systeem opgezet om managementinformatie te genereren uit klokkenluiderssignalen. Er is een prototype ontwikkeld van een klokkenluiderregistratiesysteem waarmee deze informatie kan worden gegenereerd. Het prototype is eerst gevuld met de historische gegevens en is daarna voor nieuwe signalen in gebruik genomen. In mei 2004 is het gebruik van het prototype geëvalueerd. Afhandeling van signalen blijft een permanent aandachtspunt.	Door de met ingang van 1 december 2004 opgerichte directie Toezicht- en Handhavingsbeleid (T&H) worden in de eerste helft van 2005 de mogelijkheden bezien tot omzetting van het prototype in een meer permanente toepassing.
8. Afspraken maken met BVE, HBO en WO over 'good governance'	Door het maken van duidelijke afspraken met besturen van instellingen over maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef, integer declaratiegedrag en heldere prestatie-definities, gesteund door heldere beleidsuitspraken en een gezamenlijke inspanning om oneigenlijk gebruik van de regelgeving te identificeren, kan een situatie van 'good governance' worden bereikt.	Hieraan is invulling gegeven door middel van uitspraken in de inleiding en begeleidende brieven aan de instellingen bij de notities Helderheid. Daarin zijn de volgende passages opgenomen: "De maatregelen doen niet af aan de bestaande verantwoordingslijnen. De verantwoordelijkheden van raden van toezicht, van colleges van bestuur, van bestuursraden, van examencommissies en andere organen van de instelling blijven volledig in stand. Ook het accreditatiestelsel, het toezicht door de Inspectie en de accountantsverklaring bij de jaarstukken van de instellingen moeten blijven zorgen voor een bestuurscultuur bij de instellingen die recht doet aan de bestuurlijke integriteit, die van maatschappelijk verantwoordelijke instellingen verwacht mag worden. Ik ga er hierbij vanuit de interpretatie van de bekostigingsregels, zoals hierbij weergegeven, ook nadrukkelijk betrokken wordt bij het interne toezicht van de instellingen en bij de publieke verantwoording. De instelling blijft verantwoordelijk voor een doelmatige en rechtmatige besteding van de rijksbijdrage en dat moet blijken uit de jaarstukken." "In algemene zin geldt dat gedrag van financieel-strategische aard dat uitsluitend gericht is op het maximaliseren van de rijksbijdrage - ook nog ten koste van andere instellingen - onaanvaardbaar is en blijft. Het is aan de besturen van de instellingen - en met hen aan de raden van toezicht - daarop toe te zien."	Notitie over OCW-visie op governance voor de onderwijssector: voorjaar 2005.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		Deze uitspraken zullen bij elk bekostigingsoverleg periodiek worden herbevestigd. Laatstelijk is dit gebeurd ter gelegenheid van het 2e bekostigingsoverleg met het HBO en WO op 6 juli 2004 en het 2e bekostigingsoverleg met het BVE op 1 juli 2004. Tevens zijn voorstellen voor afspraken over 'good governance' tussen OCW en de instellingen in het HO opgenomen in het concept HOOP 2004 dat op 23 januari 2004 aan de Tweede Kamer is verstuurd en na behandeling in een nota-overleg op 5 april 2004 in augustus 2004 is vastgesteld. Afspraken over 'good governance' tussen OCW en de instellingen in de BVE sector zijn meegenomen in de Koers BVE die op 15 juni 2004 aan de Tweede Kamer is gezonden en zullen meelopen in de uitwerking daarvan. Op 27 september 2004 is de Koers BVE aan de orde geweest in een nota-overleg met de Tweede Kamer. Verdere uitwerking van concrete maatregelen en acties op het gebied van governance in de HO- en de BVE-sector is mede afhankelijk van de in het voorjaar van 2005 vast te stellen departementsbrede "overall"visie op governance voor de onderrwijssector. De Tweede Kamer is hierover (onder meer) geïnformeerd bij gelegenheid van de behandeling van de begroting 2005 voor OCW in het najaar van 2004.	
9. Versterken toezicht-houdende rol ministerie dmv revitalisering ATC.	Optimaliseren van de structuur voor het houden van toezicht op taakuitvoering van bekostigde instellingen, waarbij verantwoordelijkheden, rollen en rolvastheid belangrijk aandachtspunt vormen.	Bij alle beleidsdirecties onderwijs is een regieoverleg toezichthouders (ROT) ingevoerd. Het model voor risico analyse is gereed. De Hoofdlijnenschets van het ATC-stelsel is door de BR goedgekeurd en het Audit Committee heeft haar advies hierover uitgebracht. Daarnaast zijn er periodiek bijeenkomsten van het ATC-platform, waar alle beleidsdirecties, de toezichthouders (Cfi, AD en Onderwijsinspectie) FEZ en de projectdirectie Rekenschap (tot de opheffing van deze projectdirectie op 1 juli 2004) vertegenwoordigd zijn. In het platform worden ook directieoverstijgende onderwerpen aan de orde gesteld. Het doel ervan is ervaringen met de invoering en werking van het ATC-stelsel uit te wisselen. Met ingang van 1 januari 2005 neem ook de directie T&H (zie hierna) aan het	Afgerond. Dit punt zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		platform deel. In november 2003 is op verzoek van de departementsleiding een operational Audit uitgevoerd door de departementale Auditdienst naar de opzet en werking van het ATC-model binnen OCW. Het eindoordeel van de AD was dat de geïntroduceerde instrumenten weliswaar in de directies aanwezig zijn, maar dat de werking ervan in de praktijk ervan nog verder moet worden verbeterd. Deze uitkomst is voor de SG aanleiding geweest om toezicht- en handhavingactiviteiten sterker te willen borgen door deze in een afzonderlijk organisatieonderdeel boven het directieniveau te beleggen. Op deze manier wordt- via het inbouwen van checks and balances in de organisatie- gewaarborgd dat toezicht en handhaving voldoende aandacht krijgen in de totale beleidscyclus. De directie Toezicht- en Handhavingsbeleid is inmiddels met ingang van 1 december 2004 ingesteld en met ingang van 1 januari 2005 operationeel. Met de uitvoering van het werkprogramma van de directie T&H is de versterking van de toezichthoudende rol van het ministerie een permanent punt van aandacht geworden. De feitelijke stand van zaken met betrekking tot de risicoprofielen van instellingen verschilt per sector. De conclusies uit het eindrapport van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap zijn verwerkt in de risicoprofielen van instellingen in de BVE-sector en de HO-sector. In de BVE- en HO-sector zijn inmiddels risicoprofielen per instelling beschikbaar. De risicoprofielen staan periodiek op de agenda van het regieoverleg met de toezichthouders. In de PO en de VO-sector wordt hier nog aan gewerkt. VO is inmiddels gereed met het opstellen van risicoprofielen voor instellingen. Deze zijn in het najaar van 2004 beschikbaar gekomen. De risicoprofielen worden op stelselniveau geoperationaliseerd en in de werkwijze van het ROT opgenomen. Van hieruit zullen ook eventuele acties die hieruit kunnen voortvloeien uitgezet worden. In het PO is in 2004 een risico-analyse uitgevoerd op sectorniveau. Het analysekader is hierdoor nog beperkt. PO heeft met behulp van	Afgerond. Dit onderdeel zal niet terugkeren in de volgende voortgangsrapportage. HO en BVE: afgerond. Dit punt zal niet meer in de volgende voortgangsrapportage worden opgenomen. VO: afgerond. Dit punt zal niet meer in de volgende voortgangsrapportage worden opgenomen. Analysekader PO: 1e kwartaal 2005.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		een zogenoemde "group decision room"-sessie een conceptrisicoprofiel opgesteld. Na validatie zal het profiel worden vastgesteld. Vervolgens zal dit profiel gevuld worden met de informatie per instelling. PO beschikt momenteel nog niet over de benodigde financiële gegevens vanwege het ontbreken van de jaarrekening van instellingen. In de loop van 2005 zal een aantal cruciale beleidsonderwerpen onder de loep worden genomen. Gestart zal worden met een 3-tal workshops. Resultaat zal zijn een risico-analyse van de beleidsonderwerp, voorzien van de nodige beheersmaatregelen. Via een "controleblad" zullen de resultaten vastgelegd en gevolgd worden.	
10. Verheldering taken en verantwoordelijkheden van de Raden van Toezicht van instellingen	Laten aansluiten van de positie van de Raad van Toezicht bij de opvattingen van de regering inzake het externe toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak.	Er is een ronde tafel bijeenkomst over 'good governance' gehouden voor BVE, HBO en WO op basis waarvan een notitie met uitgangspunten is geschreven die gebruikt is als basis voor de uitspraken in het ontwerp Hoop 2004 en de ontwerp Koers BVE. In het ontwerp HOOP 2004 staat hierover aangekondigd dat de overheid – onder meer – haar toezichtskader zal verhelderen in lijn met eerdere aanbevelingen ter zake (o.m. gedaan in het rapport "Transparant toezicht" van de Commissie Glasz). Een en ander zal gestalte krijgen door middel van de uitwerking van de maatregelen die hiervoor zijn opgenomen in het actieplan HOOP 2004 dat als bijlage bij het ontwerp HOOP 2004 op 23 januari 2004 aan de Tweede Kamer is verzonden. Hierin zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd: ▪ de samenleving en de overheid moeten meer inzicht krijgen in de prestaties die worden geleverd met publiek geld ▪ het toezicht op en de verantwoording over de besteding van publieke middelen moet worden aangescherpt ▪ in de wetgeving wordt verankerd dat elke instelling een Raad van Toezicht heeft. ▪ het verticale toezicht (het toezicht van het ministerie) wordt qua rol en qua functie duidelijk onderscheiden van het interne toezicht (toezicht door een orgaan van de instelling). ▪ het toezicht voor het WO, HBO en BVE zal op dezelfde leest worden geschoeid. Het HOOP 2004 is in augustus 2004 vastgesteld en op 1 september 2004 aan de Tweede Kamer gezonden. De Koers BVE is op 15 juni	

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		2004 aan de Tweede Kamer gezonden. Een nota-overleg over de Koers BVE heeft plaatsgevonden op 27 september 2004.	
		Verdere uitwerking van concrete maatregelen en acties op het gebied van governance in de HO- en de BVE-sector is mede afhankelijk van de in het voorjaar van 2005 vast te stellen departementsbrede "overall"visie op governance voor de sector onderwijs. In september is ter voorbereiding van de hiervoor bedoelde OCW-visie op goverenance een departementaal project governance gestart. De Tweede Kamer is hierover nader geïnformeerd, onder meer bij gelegenheid van de behandeling van de begroting 2005 voor OCW in het najaar van 2004.	Voorjaar 2005.
		Het concept-wetsvoorstel Positionering Raden van Toezicht voor de BVE-sector is na zorgvuldige afweging zo opgezet dat de nadruk in het wetsvoorstel meer is komen te liggen op het interne toezicht binnen de onderwijsinstellingen. Om de samenhang te waarborgen tussen hetgeen met het concept-wetsvoorstel wordt beoogd en de nog vast te stellen departementsbrede "overall"visie op governance voor de onderwijssector zal het wetsvoorstel pas in de eerste helft van 2005 aan de Tweede Kamer worden gestuurd.	Voorjaar 2005.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
11. Aanpassing controleprotocol-len	Verduidelijking van de aandachtspunten voor instellingsaccountants in het kader van Rekenschap.	Ten behoeve van de totstandkoming van het controleprotocol OCW 2004 is onder leiding van de DG-PV met een onderliggende stuur- en werkgroep gewerkt aan een herinrichting van het controleprotocol. Doelstelling was om te komen tot een nieuwe en verbeterde versie van het jaarlijkse protocol met aanwijzingen en richtlijnen van belang bij de inrichting en uitvoering van de accountantscontrole op de jaarrekeningen van de door het ministerie van OCW bekostigde instellingen voor onderwijs en onderzoek. Gestreefd werd naar vaststelling en publicatie van een herzien Controleprotocol OCW 2004 voor VO, BVE en HBO nog in 2004. Dat is helaas niet haalbaar gebleken. Vaststelling en publicatie van het controleprotocol OCW 2004 (voor VO, BVE en HBO) is inmiddels geschied in februari 2005. In januari 2005 is een addendum op het controleprotocol WO gepubliceerd.	Afgerond. Dit punt zal niet meer in de volgende voortgangsrapportage worden opgenomen.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
12. Terugvorderen van onrechtmatig verkregen bekostiging	Terugvorderen van onrechtmatig verkregen bekostiging bij die instellingen waar misbruik of oneigenlijk gebruik van de bekostigingsregelgeving is geconstateerd of waar de bekostiging onrechtmatig is besteed.	Tijdens het Algemeen Overleg met de vaste commissie OCW van de Tweede Kamer op 30 september 2004 is toegezegd een rapportage over de voortgang van het terugvorderingsproces aan de Tweede Kamer te zenden op het moment dat de fase van hoorzittingen met de instellingen zou zijn afgerond. Op 9 december 2004 is de betreffende voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer verzonden (TK 2004-2005, 28 248, nr. 71). Hierin is toegezegd de Tweede Kamer in maart 2005 opnieuw te informeren over het verdere verloop van de terugvorderingsprocedure en daarbij een kwantitatief overzicht op te nemen over de omvang van het terug te vorderen bedrag in relatie tot het advies van de Commissie Vervolgonderzoek Rekenschap. Bovendien zal de Tweede Kamer door middel van deze rapportage worden geïnformeerd over de wijze waarop de aanbevelingen van de Commissie zijn uitgevoerd.	Maart 2005.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
13. Ontwikkelen uitvoerings- en handhavingsbeleid	Het bevorderen van de naleving van (bekostigings)regelgeving.	A) De notitie handhaafbaarheidtoetsing is opgesteld waarin handhaafbaarheid wordt gepositioneerd als een kwaliteitskenmerk van regelgeving. Ter ondersteuning van de opstellers van regelgeving is een aantal instumenten beschikbaar. Deze kunnen tevens gebruikt worden voor de toetsing van de conceptregelgeving op de mate waarin deze uitvoerbaar en handhaafbaar is. Het gaat om de volgende instrumenten: - De herziene richtlijn M&O van 28 mei 2003: deze richt de focus op de risico's van misbruik en oneigenlijk gebruik doordat de bekostigingsregelgeving gebaseerd is op gegevens die de instellingen zelf aan OCW leveren. De richtlijn wordt jaarlijks geactualiseerd (laatstelijk is dit per 1 oktober 2004 geschied). De actualisatie voor 2005 wordt meegenomen in de Managementafspraak voor 2005. - De 'Tafel van 11': dit is een ondersteunende checklist van het ministerie van Justitie bij het maken van regelgeving waarin gedragsnormen zijn opgenomen. De vragen hebben betrekking op de verwachte mate van naleving door instellingen van de (toekomstige) regelgeving en hebben als doel nalevingsrisico's op te sporen en te verhelpen. De 'Tafel van 11' is in juni 2004 beschikbaar gesteld via het intranet van het ministerie en wordt toegelicht in de cursus 'In- en externe sturing', waaraan beleidsmedewerkers deelnemen. De checklist is bedoeld voor intern gebruik. - De werkbaarheidsanalyse: dit instrument beoogt het in beeld krijgen van de werkbaarheid van nieuw beleid. Kern van de werkbaarheidsanalyse is een zogenaamde werkbaarheidssessie met praktijkdeskundigen. Bijvoorbeeld medewerkers van onderwijsinstellingen, lagere overheden of uitvoeringsorganisaties, inpecteurs of instellingsaccountants. Het is dus géén regulier overleg met belangenorganisaties. In januari 2004 heeft een eerste werkbaarheidsanalyse plaatsgevonden voor het Onderwijsachterstandenbeleid, waarover de Tweede Kamer op 31 oktober 2003 een hoofdlijnenbrief heeft	

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		ontvangen (TK 2003-2004, 27020 nr. 35). De belangrijkste opbrengst van dit gesprek was de constatering dat er nog (veel) meer uitgelegd moet en kan worden over het beleid. Daarbij zijn vragen aan de orde zoals: wat zijn de achtergronden van de beleidswijzigingen? Waarom zijn juist deze keuzes gemaakt? Hoe wordt het hoofd geboden aan te voorziene complicaties? Om de werkbaarheidsanalyse uit te voeren is een gespreksmodel ontworpen om de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van een dergelijk gesprek te ondersteunen. Ook deze werkbaarheidsanalyse is in juni 2004 beschikbaar gesteld via het intranet van het ministerie. - De Toets uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid: deze toets is een van de onderdelen van de "Effectbeoordeling Voorgenomen Regelgeving" op rijksniveau. De uitkomsten van de toets worden beoordeeld bij het Meldpunt voorgenomen regelgeving. Ook deze toets is in juni 2004 beschikbaar gesteld via het intranet van het ministerie. Implementatie van deze instrumenten bij de beleidsdirecties is ingebed in de workshops in- en externe sturing die in maart 2004 van start zijn gegaan. De bedoeling en de gebruiksaanwijzing van de diverse ontwikkelde Rekenschapsinstrumenten zijn voorts door de projectdirectie Rekenschap opgenomen in een door deze directie ter gelegenheid van haar opheffing in juni 2004 aan de medewerkers van het ministerie beschikbaar gesteld Kennisdocument Rekenschap, dat ook via het intranet kan worden geraadpleegd. Stand van zaken maart 2005: b**egeleiding van de toepassing van de rekenschapsinstrumenten door medewerkers van de directies is een structurele taak van de met ingang van 1 december 2004 opgerichte directie T&H. Verschillende concrete toepassingen zijn ook in het werkprogramma voor 2005 van de directie T&H opgenomen.**	Afgerond. Dit punt zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage.

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		B) In het kader van het project 'authentieke interpretatie van regelgeving' is in kaart gebracht op welke wijze regelgeving beter gecommuniceerd kan worden. Brochures zoals 'Met de rugzak naar school', 'Schoolbudget, meer vrijheid voor eigen personeelsbeleid' en 'Leerlingenadministratie en gewichtenregeling voor basisscholen' zijn voorbeelden van brochures die de afgelopen periode zijn verschenen met het doel om de juiste interpretatie en toepassing van regelgeving te verhelderen. Als brochures of notities onvoldoende rechtskracht hebben, wil OCW het instrument van de wetinterpreterende beleidsregel inzetten.	B) Afgerond. Dit punt zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage.
		Het project Servicegericht Uitvoeren in het voortgezet onderwijs is inmiddels geïmplementeerd. In oktober 2004 is een internetsite van start gegaan. Via OiC (Onderwijs in Cijfers) kunnen de scholen hun leerling- en financiële gegevens bekijken en vergelijken met scholen uit een relevante vergelijkingsgroep. Voor het VO is inmiddels ook "Mijn Cfi" beschikbaar. Dit is een site waar scholen en Cfi op een interactieve manier met elkaar kunnen communiceren. Er staat actuele en correcte bekostigings- en managementinformatie op de site, scholen kunnen daar zelf ook de bekostiging simuleren en administratieve wijzigingen doorgeven.	Invoering Servicegericht uitvoeren voor het VO: afgerond.
		De sites voor de andere onderwijssectoren zullen volgen in de jaren 2005 en 2006. Voor PO zal dit naar verwachting zijn per 1 augustus 2006. Met de informatie die op deze manier voor scholen beschikbaar komt, wordt beoogd dat onderwijsinstellingen tijdig, juist en begrijpelijk geïnformeerd zijn over wet- en regelgeving. Daarnaast wordt door middel van het project gestreefd naar het bereiken van een grotere mate van transparantie van de bekostiging en uitvoering, een sterk verminderde regeldruk en uitvoeringslast voor onderwijsinstellingen en een groter informatieaanbod (benchmarking) aan onderwijsinstellingen.	Invoering Servicegericht uitvoeren voor de overige onderwijssectoren: in het school/studiejaar 2005-2006.
		Door middel van de notities Helderheid voor HO en BVE en het periodiek houden van bekostigingsoverleg wordt in de sectoren	Het 3e bekostigingsoverleg met

A. Actieplan Rekenschap			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
Deel II Maatregelen uit het rapport 'Ruimte voor Rekenschap'			
		HBO, WO en BVE invulling geven aan authentieke interpretatie van regelgeving. Voor de actuele stand van zaken wordt kortheidshalve verwezen naar onderdeel I, onder punt 5 van deze voortgangsrapportage. C) ▪ De klokkenluidersprocedure is uitvoeriger beschreven. Deze procedure maakt duidelijk hoe een signaal van een onregelmatigheid moet worden behandeld. ▪ De directie BOA maakt tweewekelijks een totaaloverzicht van alle klokkenluiderssignalen ten behoeve van de Bewindslieden en de Bestuursraad. ▪ Om ook managementinformatie over de signalen te kunnen produceren is een prototype ontwikkeld van een klokkenluiderregistratiesysteem waarmee deze informatie kan worden gegenereerd. Het systeem is inmiddels gevuld met historische gegevens. Voor de actuele stand van zaken wordt kortheidshalve verwezen naar onderdeel I, onder punt 8 van deze voortgangsrapportage.	de sectoren BVE, HBO en WO zal voor de zomer van 2005 plaatsvinden. C) Afgerond. Dit punt zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage.

B. Bestuurscultuur / overige aspecten Motie Joldersma.			
Onderdeel	**Doelstelling**	**Stand van zaken maart 2005**	**Planning**
1. Taken m.b.t. Rekenschap helder belegd in beleidsdirecties	Heldere verantwoordelijkheids-afbakening en vergroting specifieke deskundigheid	De focus van de beleidsdirecties wordt gericht op enerzijds stelselonderhoud en anderzijds beleidsinnovatie. De structuur van de directies zal daar op worden aangepast. Directies worden door deze wijzigingen in de structuur geholpen bij de (her)focus op het stelsel: de goede dingen doen en deze dingen goed doen. In de overgang naar de nieuwe structuur verkeren de directies in een verschillende fase. De aandacht van de directies voor toezicht- en handhavingsactiviteiten wordt sterker geborgd door de oprichting directie van de direct T&H (Toezicht- en Handhavingsbeleid) met ingang van 1 december 2004.	Afgerond . Dit onderdeel zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage.
2. Ontwikkeling deskundigheid Rekenschap	Grotere deskundigheid en alertheid voor rekenschapsaspecten	Om de inhoudelijke deskundigheid van de medewerkers te vergroten is in het najaar 2003 een opleidingencyclus gestart waarin aandacht wordt besteed aan de nieuwe rolinvulling die vereist is bij de nieuwe bestuurlijke verhoudingen tussen het ministerie en het veld en aan inhoudelijke deskundigheden op het terrein van toezicht en verantwoording, planning en control en risicomanagement. Deze opleidingencyclus is gestart met een pilotfase voor de directeuren en afdelingshoofden. Op basis van de pilot is de opleiding aangepast en toegesneden op de beleidsmedewerker. De opleiding is vanaf maart 2004 voor het eerst aan beleidsmedewerkers van OCW gegeven. De opleiding wordt zo vaak gegeven als er behoefte is. De meest recente opleiding zijn in oktober 2004 en november 2004 opnieuw aangeboden aan een nieuwe groep medewerkers. De ontwikkeling van deskundigheid op het gebied van rekenschap is een permanent punt van aandacht in de opleiding en ontwikkeling van medewerkers. De nieuwe directie T&H heeft hierin een begeleidende en ondersteunende taak ten behoeve van de directies. Om die reden is ook de expertisefunctie met betrekking tot toezicht- en handhavingsaangelegenheden bij deze directie ondergebracht	Dit is een permanent punt van aandacht en wordt behartigd vanuit de directie T&H, op basis van het vastgestelde werkprogramma van deze directie. Afgerond. Dit punt zal niet meer worden opgenomen in de volgende voortgangsrapportage.